МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені Михайла Драгоманова
Факультет психології

Психологічна наука і практика: сучасні виклики та допомога особистості у кризових умовах

Psychological Science and Practice: Modern Challenges and Helping Individuals In Crisis Conditions

МАТЕРІАЛИ

Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції
10 квітня 2025 р.
Частина 1

PROCEEDINGS

of International Scientific and Practical Internet Conference
April 10, 2025
Part 1

Київ 2025 Kyiv

Міністерство освіти і науки України
Український державний університет імені Михайла Драгоманова

ПСИХОЛОГІЧНА НАУКА І ПРАКТИКА: СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ТА ДОПОМОГА ОСОБИСТОСТІ У КРИЗОВИХ УМОВАХ

* * *

Psychological Science and Practice: Modern Challenges and Helping Individuals In Crisis Conditions

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції

10 квітня 2025 року

PROCEEDINGS
of International Scientific and Practical Internet Conference

April 10, 2025

Частина 1

Part 1

Київ – 2025

Kyiv – 2025

УДК 159.923:616-036.81(082)
П 86

Рекомендовано до друку рішенням Вченої Ради
Українського державного університету імені Михайла Драгоманова
(протокол № 12 від 25 квітня 2025 р.)

Рецензенти: *Кузікова Світлана Борисівна,* доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри психології Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка;

Котлова Людмила Олександрівна, кандидат психологічних наук, доцент, завідувач кафедри психології, логопедії та інклюзивної освіти Житомирського державного університету імені Івана Франка.

П 86 **ПСИХОЛОГІЧНА НАУКА І ПРАКТИКА: СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ТА ДОПОМОГА ОСОБИСТОСТІ У КРИЗОВИХ УМОВАХ** : матеріали Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (Київ, 10 квітня 2025 р.) / Мін-во освіти і науки України ; Укр. держ. ун-т імені Михайла Драгоманова ; упоряд. : І. С. Булах, Л. М. Вольнова, Н. В. Гузій. – Київ : Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова Драгоманова, 2025. – Частина 1. – 443 с. електронне видання

ISBN 978-966-931-329-4 загальний номер
ISBN 978-966-931-330-0 частина 1

У збірнику матеріалів конференції Частині 1 представлено результати досліджень вітчизняних та зарубіжних науковців актуальних проблем психологічної науки і практики; висвітлено наукові позиції авторів щодо аналізу інноваційних тенденцій та перспектив теоретичних досліджень у психології; визначено соціально-політичні детермінанти підтримки психологічного здоров'я особистості в сучасних умовах та засоби психологічної підтримки вирішення міжособистісних конфліктів; запропоновано перспективні підходи до використання технологій надання психологічної допомоги учасникам бойових дій, ветеранам й постраждалим внаслідок військової агресії рф, а також шляхів збереження психологічного благополуччя особистості в умовах воєнного стану в країні; обговорено продуктивні методи та стратегії психологічного консультування в кризових ситуаціях, а також психологічні інструменти діагностики, терапії, профілактики психосоматичних розладів.

Збірник адресовано науковцям, викладачам, здобувачам вищої освіти, психологам-практикам.

УДК 159.923:616-036.81(082)

© Автори публікацій, 2025
© Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова, 2025

ISBN 978-966-931-329-4 загальний номер
ISBN 978-966-931-330-0 частина 1

– особистий досвід участі в політичних процесах (вибори, акції, волонтерство) – коли вплив маніпулятивних психотехнологій, реальна участь у політичному житті є ключовим фактором розвитку політичної свідомості.

Отже, політична свідомість молоді – це складний процес, що формується під впливом різних чинників. Важливу роль відіграє не лише офіційна освіта, а й вплив сім'ї, соціального оточення, медіапростору та особистого досвіду участі в політичних процесах. У сучасному цифровому світі особливе значення має медіаграмотність, критичне мислення та активна громадянська позиція, що дозволяє молоді не лише адаптуватися до політичної реальності, а й свідомо впливати на її розвиток.

Таким чином, політична свідомість є динамічним феноменом, що перебуває під впливом соціальних і політичних чинників. Вона може слугувати як інструментом демократичних змін, так і бути об'єктом інформаційних маніпуляцій, що підкреслює важливість розвитку критичного мислення та політичної грамотності серед молоді.

Список використаних джерел:

1. Буш К. А. Специфіка прояву політичної свідомості сучасної української молоді. *Міжнародний науковий форум: соціологія, психологія, педагогіка, менеджмент*. 2013. № 12. С. 103-110.
2. Галактіонова І. Фактори впливу на формування політичної культури молоді України, 90-х років XX ст. *Наукові записки*. Том 19. Спеціальний випуск 2001. С. 180–187.
3. Делія О. В. Чинники політичної культури у структурі політичного середовища державної політики. *Аспекти публічного управління*. 2018. № 6 (1-2). С. 24-30.
4. Пірен М. І., Корнівська М. М. Молодь і політика в Україні: соціо-психологічний аналіз : навч. посіб. Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2011. 288 с.
5. Ярошенко В. М. Формування гуманістичних цінностей у політичній свідомості молоді : автореф. дис. ... канд. політ. наук : 23.00.02. Одеса, 2002. 20 с.

УДК 378.091.3:159.9-051"364"

Ковчина Ірина, Панченко Маргарита

ДО ПИТАННЯ ПРО ПІДГОТОВКУ МАЙБУТНІХ ПСИХОЛОГІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

На сьогодні професійна підготовка психологів в умовах воєнного стану здійснюється у багатьох вищих навчальних закладах України, у тому числі і в УДУ імені Михайла Драгоманова.

Відмітимо, що підготовка ведеться в умовах воєнного часу, що значно дестабілізує навчальний процес, оскільки під час тривоги викладач повинен перервати заняття і забезпечити безпеку студентам. Саме тому викладачі посилюють самостійну підготовку здобувачів вищої освіти і, якщо є можливість, у дистанційному режимі перевіряють завдання.

Підготовка психологів до майбутньої практичної діяльності ведеться за змішаним режимом – в аудиторіях, якщо є тривога – у бомбосховищах.

Здобувачі вищої освіти, як правило, наперед отримують завдання, саме у зв'язку з можливими тривогами.

Наприклад, під час викладання дисциплін "Психологічні особливості подолання емоційного вигорання у студентів–психологів", "Тренінг соціально-політичної ініціативності" ми налаштовуємо студентство на позитивний лад. Нами підкреслюється, що позитивне відношення до професії, навіть у такий важкий час, як воєнний, потребує оптимізму.

Підкреслимо, що є студенти, які на нульовій точці захищають Україну і їм, відповідно, наші налаштування допомагають "побачити" позитив. Такі студенти з радістю спілкуються із викладачами у позанавчальний час, коли можуть виходити на зв'язок. Адже ми розуміємо, що кожний мобільник висвічує місце перебування нашого захисника. Тому викладачі кафедри психології факультету психології УДУ імені Михайла Драгоманова завжди готові вислухати, у першу чергу воїнів, які можуть у "вільний" час здати напрацьовану роботу. Зазначимо, що саме "зсу-шники" готуються до навчання наполегливо, переживають за відсутність на лекціях, практичних та лабораторних заняттях.

Звісно, викладачі кафедри йдуть назустріч нашим захисникам. У дистанційному режимі ми приймаємо їх виконану навчальну роботу. Кожний викладач вважає за необхідне, свій власний час, за потреби, витратити на підготовку воїнів до майбутньої професії психолога [1].

Опитування воїнів, яке відбулося під час першої-другої пари, указує на те, що вони зацікавлені у майбутній діяльності у якості психологів для підтримки побратимів. Адже не кожний "світський" психолог може вислухати воїна, в якому постійно, як у кожної людини, накопичується втома та роздратованість.

Ті воїни, які працюють "на нулі" мають певні емоційні проблеми, вони намагаються не показувати їх тиловому населенню. Викладачеві потрібно пам'ятати, що наші захисники без дружин, матерів, сестер, дітей знаходяться в постійному емоційному напруженні. Так, зазначимо, їх гарно годують, страви мов ресторанні. Але ніщо не замінить рідних та близьких. Також кожний день або час вони бачать смерть, що також не підвищує настрій.

Переглядаючи окремі "ролики" з передової, ми зазначимо, що медичні працівники намагаються спасти кожного і радіють, якщо серед мертвих знаходять живих.

Наше завдання як викладачів і як психологів – допомогти всім воїнам, хто навчається у нас, стати професійними фахівцями і допомагати побратимам, незважаючи на важкі умови на фронті.

Тому під час проведення занять, ми у першу чергу опитуємо наших захисників, звертаємо увагу, що вони іноді соромляться відповідати. Наші воїни вже, на четвертому році активної війни більш життєво поводять себе "серед своїх", поступово відвикаючи від повсякденного життя у мирі.

Наше завдання як викладачів, допомогти захисникам повернутися до мирного життя, до свої рідних та близьких.

Список використаних джерел

1. Купавченко Ю., Ковчина І. Теоретичні підходи та сучасні тенденції до трактування поняття адаптації // The 3 rd International scientific and practical conference "European congress of scientific discovery" (March 3-5, 2025). Barca Academy Publishing, Madrid, Spain. 2025. 350 p.

УДК 159.98

Ковчина Ірина, Роменська Ганна
Український державний гуманітарний університет імені Михайла Драгоманова

ТРИВОЖНІСТЬ У КОУЧИНГОВІЙ ДІЯЛЬНОСТІ: ОЦІНКА, КОРЕКЦІЯ ТА ВПЛИВ ОРІЄНТОВАНОСТІ НА РЕЗУЛЬТАТ

Коучинг, як професійна діяльність, пов'язана з високим рівнем відповідальності та необхідністю постійного розвитку. Коучі часто стикаються з ситуаціями невизначеності, тиску з боку клієнтів та необхідністю досягнення конкретних результатів. Ці фактори можуть сприяти виникненню та посиленню тривожності, що негативно впливає на ефективність роботи коуча та результати клієнтів [3].

Коучинг є ефективним інструментом особистісного та професійного розвитку, проте він також може бути пов'язаний з високим рівнем стресу та тривожності, особливо для починаючих коучів [2].

Метою даного дослідження було оцінити рівень тривожності, фрустрації, агресивності та ригідності у починаючих коучів, а також виявити вплив тренінгу на їхній психологічний стан.

Дослідження проводилося на базі Школи Тренерів (м. Київ) з вибіркою 23 особи віком 26-37 років, які не мають досвіду коучингової практики. Для оцінки психологічного стану учасників використовувався опитувальник